

28. veljače 2020.

broj 148

KU ZI S?! LIST ZA MLADJEŽ

5

PREDSTAVLJAMO

NASMIJAN I SVESTRANI 1. H

8

REPORTAŽA

PRELO MLADEŽI

14

PREDSTAVLJAMO

ŠKOLA SLIKANJA

2

19

MODA

PRIRODNO, PRIRODNO...

FOTO MJESECA

Prošla sezona fanaka

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Kristina Ivković Imandekić,

Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

Brendirajte svoju strast

Pitate li roditelje za neke velike brendove poput *Coca cole* i sličnih imena shvatit ćete da postoji jedna stavka koja dijeli njihove generacije od naših. Jedna novina koja je počela osamdesetih i danas doživljava svoj vrhunac. Društvene mreže su danas u očima mnogih postale neizostavni dio svakodnevnog života. Budimo se, slavimo i tugujemo, živimo uz njih. Dok starije generacije vole spominjati kako gubimo živote vezani za telefone i druge ekrane. Podsjetio bih ih da se vjerojatno slična stvar govorila i za vrijeme njihovih odrastanja. Naročito kada je u pitanju bila televizija.

Razlika između vremena davno prošlih i ovih novih nadolazećih jest upravo u tim društvenim mrežama. Dok su tehnološke prednosti televizije i radija bile rezervirane za malobrojnu elitu koja je znala raditi pred kamerama i mikrofonom, društvene mreže su dostupne skoro svima. Možete ih iskoristiti kako biste od svoje strasti napravili brend. Koji je jedinstven kao što ste i vi jedinstveni. San određenog dijela populacije je uvijek bio da rade ono što vole i od toga žive.

Primjera ljudi koji su iskoristili instagram, facebook, twitter i youtube za promociju svoje ideje, svog sna, ima vrlo mnogo. Možda bi bilo korisnije da nabrojimo neke načine kako bismo to mogli raditi. Pa ću predstaviti primjer pisca i slikara. I pisac i slikar mogu koristiti instagram kako bi upoznali ljude u svojoj okolini s njihovim umijećem. Uz prave *hashtagove* i ključne riječi moguće je da se njihova imena počnu pojavljivati ljudima koji se bave sličnim temama. Facebook pruža neprikosnovenu priliku da nakon što upoznate veliki broj ljudi sa svojim umijećem, tu zajednicu počnete okupljati u grupe i dijeliti s njima vaša iskustva. Twitter nudi veliku priliku da kratkim porukama šaljete svoje radove u svijet, pa tko vidi... Društvene mreže kao takve su napravljene kako bi povezivale ljude. I vrlo je lako povezivati umjetnike i zanatlije sa svojim mušterijama. One vas potiču da budete svoji i da gradite oko svoje strasti brend koji će biti samo vaš. Kada se oko vas okupi zajednica ljudi koji dijele vašu strast, moguće je još lakše dijeliti svoje radove sa svojom publikom. Youtube lako može postati vaša vlastita tv emisija, vaša televizija. Tu onda možete pokazivati svoju strast na malo detaljniji način. Ukoliko se plašite kamere i želite samo razgovarati, tu je prilika za radijske emisije (podcaste) na socijalnim medijima kao što su soundcloud, mixcloud ili anchor. Naravno u ovom tekstu nisam zagrebao ni površinu silnih mogućnosti koje nam se pružaju na Mreži. Cilj mi je bio potaknuti vas da dijelite svoje strasti sa svijetom, jer je moguće da postoji publika koja možda čeka upravo na vašu posebnost.

Između zbilje i mašte

Televizijska mreža *National Geographic* posljednjih nekoliko godina sasvim primjetno mijenja imidž koji je imala do sada. Kako televizijske serije i igrani formati postaju sve popularniji diljem svijeta, pa i u našoj regiji, tako je i jedna od najvećih televizijskih mreža odlučila dati svoj doprinos razvoju igranog formata. Prvi projekt u novom svjetlu ove televizije je antologijski, doku-dramski projekt *Genije* (*Genius*) koji do sada ima već dvije sezone, a treća je u najavi i produkciji. Svaka sezona ima po deset epizoda, a sezone nisu među sobom povezane. U ovoj recenziji bit će riječi o prvoj sezoni koja prati život velikog znanstvenika **Alberta Einsteina**, a zasnovana na knjizi *Einstein: His Life and Universe* **Waltera Isaacsona**.

Dva narativa

Autori serije **Kenneth Biller**, **Noah Pink** i **Suzan-Lori Parks** kreirali su sagu o ovom velikom znan-

stveniku kroz nekoliko linija narativa. Serija započinje Albertovim (**Geoffrey Rush**) životom 30-ih godina prošlog stoljeća kada je znanstvenik ponovno odlučio vratiti se, te živjeti i raditi u Berlinu. Velika struja antisemitizma je već bila vidljiva i raspostranjena, a Hitler je postajao sve popularniji, iako među intelektualcima shvaćen kao lakrdijaš koji nikako ne može biti opasan. Serija započinje atentatom na njemačkog ministra financija koji je bio Židov, te Albertov izuzetno blizak prijatelj. Cijela linija narativa u kojoj pratimo starijeg Alberta najviše se fokusira na trenutak u kojem Einstein razmišlja bi li ponovo trebao emigrirati, iako ni sam ne shvaća fašističku struju potpuno ozbiljno. Elsa Einstein (**Emily Watson**), Albertova druga supruga, ipak shvaća opasnost koja se približava i sve vrijeme napominje da bi morali otići u Ameriku. Sljedeća linija narativa fokusirana je na Albertove mlađe dane (**Johnny Flynn**

kao mladi Albert), isprva u Pruskoj državi njegovom odbijanju takvog načina školstva, te odlasku njegove porodice u Italiju i na kraju Albertovo preseljenje u Švicarsku, gdje započinje studije i upoznaje Milevu Marić (**Samantha Colley**). Balansirajući između ova dva narativa, koja idu skoro potpuno paralelno, autori govore o životu ovog znanstvenika posve zanimljivo, ali i vrlo atraktivno.

Talent i sloboda

Razlozi zbog kojih se barem ova prva sezona serije *Genije* može smatrati uspjehom jesu što je cjelokupan autorski i producerski tim uspio riješiti neke od kompliciranih problema, a to je, za početak, pitanje jezika. Cijela serija napisana je i snimljena na engleskom iako se tek posljednjih nekoliko epizoda odvija u Americi, a većina likova su Europljani i najveći dio radnje smješten je u Europu. Izbor glumaca je veoma zanimljiv, te su producenti odlučili pozvati glumce i izvan engleskog govornog područja (poput **Nikole Đurička**, **Predraga Bijelca**) i naglasati grube naglaske, čime serija zbilja dobija nekakvu posebnost. Drugo, radi se o cjelokupnom sagledavanju života jednog znanstvenika, ali i atmosferi jednog vremena koje je bilo sve samo ne jednostavno i bezbrižno. Treće, radi se o čovjeku kojega su, pored svega, najviše pratile kontraverze – oko braka s Milevom, načina na koji je vodio privatni život, načina na koji su njegove teorije bile (ne)prihvaćene, te je ovih sto godina kasnije sve u vezi s ovim znanstvenikom postalo relativno. Poštovanje koje su autori iskazali prema svakoj strani, i Albertovoj i Milevinoj, ali i svim ostalim karakterima, svakako zaslužuje pohvale.

Ostaviti kontraverze po strani i skoncentrirati se na ono esencijalno, a to je talent i sloboda mišljenja ljudskog bića, sukob njegove slobode i nemogućnosti da bude najbolji za one najbliže, bez okrivljenih i oštećenih – autori su uspjeli ispričati priču o, prije svega, potencijalu jednog (bilo kog) ljudskog bića koje ne pristaje na društvene i sustavske granice. U vremenu u kojemu se mržnja mogla vidjeti na svakome koraku (vrlo slično ovome u kojemu živimo danas) postojali su ljudi koji su se usudili misliti, maštati i biti slobodni, te promijeniti način na koji vidimo cijeli svijet. U vremenu koje je proizvelo najveći stroj za ubijanje ljudi, postojao je čovjek koji je shvatio da smo svi jedno, da je svaki čovjek, svako biće izraz Univerzuma i da u svijetu relativnosti sve može biti relativno osim nastojanja da čovjek, bez obzira koliko u tome ne uspijeva, bude bolji i bolji.

Dejan Prčić

Predstavljamo: 1. f subotičke Gimnazije *Svetozar Marković*

Nasmijan i svestrani odjel

U subotičkoj Gimnaziji *Svetozar Marković* od 2007. postoji nastava na hrvatskom jeziku. I ove jeseni, odnosno školske godine, u ovu srednju školu pošla je generacija učenika koji će se školovati na ovom nastavnom jeziku. U pitanju je 1. f odjel, u kojem ima 16 učenika, od toga 6 mladića i 10 djevojaka.

Njihova razrednica je profesorica kemije **Diana Čavić**. Ona ističe kako u odjelu vlada jako pozitivna atmosfera.

»Određeni broj učenika je iz Tavankuta gdje su zajedno pohađali osnovnu školu te se znaju i druže još od tada. Ostali učenici ovog odjela su se također odlično uklopili, svi se lijepo slažu i to stvara veoma ugodnu atmosferu za rad i druženje«, kaže Čavić.

Učenici ovog odjela su, kako kaže, veoma svestrani.

»Više njih ide na folklor, bave se muzikom, članovi su tamburaškog orkestra, bave se sportom, recitiranjem... Svoja umijeća su pokazali i na *Božićnom koncertu* hrvatskih odjela koji je bio održan u našoj školi u prosincu«, kaže Čavić.

S druge strane, mane 1. f odjela ogledaju se, kako dodaje, u njihovim radnim navikama.

»lako na satovima vlada dobra atmosfera, uglavnom se trude i aktivni su u tijeku nastave, kod kuće ne uče dovoljno i to se vidi po njihovim ocjenama i općem uspjehu. Nadam se da će ipak do kraja prve godine provedene u Gimnaziji uvidjeti da moraju više učiti nego što je to bilo potrebno u osnovnoj školi«, kaže njihova razrednica.

Na kraju razgovora na pitanje kako je zadovoljna odjelom, Čavić kaže:

»Moram priznati da uglavnom jesam. Prvi dojam o odjelu mi je bio veoma pozitivan, najviše zbog njihovog pozitivnog stava i mladalačkog duha; uvijek su nasmijani i dobro raspoloženi i veoma voljni za suradnju. Profesori koji im predaju također hvalje dobru atmosferu u odjelu, ali ujedno im i zamjeraju to što ne uče dovoljno. Ali, kao što sam već i napomenula, vjerujem da će oni do kraja ove školske godine uvidjeti što znači biti gimnazijalac, u pravom smislu te riječi, i da će tu titulu ponosno nositi do kraja njihovog četverogodišnjeg školovanja«.

K. U.

5

Dogovorena izrada udžbenika

Predsjednica HNV-ova Odbora za obrazovanje **Margareta Uršal** sastala se nedavno s ravnateljicom Nakladničke kuće **Klett Gordanom Knežević-Orlić**, a tema sastanka bila je izrada udžbenika za srednje škole po novom programu nastave i učenja na jeziku nacionalne manjine.

Uršal ističe da je hrvatska nacionalna manjina prva koja će prevoditi udžbenike za srednju školu na jezik nacionalne manjine. Također, ona izražava nadu da će naredna generacija koja upiše prvi razred nastave na hrvatskom jeziku u Gimnaziji *Svetozar Marković* imati udžbenike.

(HNV)

NIJE SRAMOTA BRINUTI O MENTALNOM ZDRAVLJU

6

»Kao što idemo automehaničaru da nam popravi auto ili doktoru kada nas boli nešto na našem tijelu, tako idemo stručnjaku za mentalno zdravlje kada već predugo patimo i kada više zaista ne možemo sami, i to je sasvim u redu«, riječi su psihološke savjetnice i suosnivačice novosadskog Centra za ljubav i obitelj **Radost Tijane Čup**. Iako je odlazak kod psihologa i dalje tabu tema za mnoge, Tijana je za KUŽIŠ?! otkrila kako naznake poboljšanja itekako postoje, pogotovo kod mlađe populacije. Kao doprinos tome Tijana je istakla svjetske filmske i muzičke zvijezde koje, kako kaže, sve češće javno govore o terapiji i savjetovanju kao jednom normalnom činu, čime utječu na mlade i njihove stavove o istom.

»Potpuno je u redu ako netko ne može sam i ako mu ni prijatelji ni obitelj, koji su možda divni, ne mogu pomoći te želi potražiti stručnu pomoć. Tu postoji problem u našem mentalitetu, pitanju identiteta koje je kulturološki nametnuto: Ako ja ne mogu sam – znači li to da nisam dovoljno jak, sposoban i pametan da se iznesem sa svim tim?«, kaže Tijana Čup.

Problemi s učenjem, motivacijom i egzistencijom

Koordinatorica Ženskog SOS centra, psihološka savjetnica i suosnivačica Centra za ljubav i obitelj **Radost Ivana Perić** je istaknula kako mladi danas općenito imaju mnogo problema koji se tiču učenja, a da s tim idu i drugi problemi poput pronalaska motivacije, fokusiranja na sadržaj, anksioznosti. To su, kako Ivana kaže, prvi simptomi i smetnje koji se javljaju kod mladih, a kao dodatni problem izdvaja taj što Novi Sad nema mnogo besplatnih savjetova-lišta za mlade.

»Pitanje identiteta je također važno pitanje iz razloga što smo mi još uvijek u poslijeratnim godinama. To je puno utjecalo na jednu kompletno izmijenjenu egzistencijalnu stabilnost, počevši od kraja 80-ih godina. Te posljedice se i danas odražavaju, jer se mladi drugačije odnose prema samom odabiru zanimanja. Mnogo toga više nije u skladu s nekim primarnim izborima ili željom nego se bira ono isplativo, ono od čega će imati korist ili nešto što će omogućiti brži put odlaska u inozemstvo. Većina mladih razmišlja samo kako će što prije otići, sve je nekako usmjereno ka nekoj koristi, prosto je takvo društvo«, rekla je Ivana Perić i dodala kako je neizvjesnost oko svega toga jedan egzistencijalni teret u kome se svi nalaze, ali zbog kojeg je mladima naročito teško.

Snaga, a ne slabost

Osim spomenutih problema današnje omladine, psihološka savjetnica Ivana Perić je istaknula kako je pitanje pripadanja u adolescentskom dobu također veoma važno, kao i separacija od primarne obitelji. Dodatno je obratila pažnju na partnerske odnose i dileme vezane za tu temu, osvrćući se na istraživanja koje pokazuje da mladi uzrasta od 15-16 godina u preko 60% slučajeva već imaju iskustva u prvim partnerskim odnosima.

»U nekim zemljama u svijetu mladi o partnerskim odnosima uče i u školi, u okviru redovnog školskog sustava, a kod nas se mladi još uvijek educiraju putem interneta, časopisa, razgovora s prijateljima, a manje razgovora sa svojom obitelji. Naravno, pored svih pomenutih problema današnje omladine, postoje i oni izloženi rizicima od zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, ali to sve ima veze s nekom bazičnom sigurnošću. Ne može se promatrati pojedinac

Podrška. Razumevanje. Oslonac.

NSHC
NOVOSADSKI HUMANITARNI CENTAR

Psihološko savetovalište

izloiran od primarne obitelji, od društvene zajednice i od cijelog društva. Mi uvijek pozivamo da se svako tko želi ili ima potrebu – obrati za podršku, jer je ona važna. Obratiti se za podršku je zapravo velika snaga, a ne slabost. To je činjenje nečega dobrog za sebe i to govori o osobnoj jačini«, zaključila je Ivana Perić.

Nerealna savršenost društvenih mreža

Problem koji postaje sve veći jesu nedaće koje stvaraju društvene mreže. Istraživanje *Wave8* pokazuje kako bi čak 43% mladih u Srbiji voljelo postati poznato putem interneta i društvenih mreža, najčešće objavljujući svoje fotografije. Psihološka savjetnica Tijana Čup je navela kako prikazana nerealna savršenost na društvenim mrežama često stvara anksioznost, nezadovoljstvo i nesigurnost kod mladih osoba.

»Slika koju ostavljamo na društvenim mrežama itekako utječe na sliku o nama prije svega, jer u ovoj instant kulturi je sve uljepšano, savršeno, sve blješti i pršti, zbog čega se mnogi suočavaju s time da i u privatnom životu moraju biti savršeni i sjajni. Mediji danas namēcu da svi moramo biti milijarderi, veliki uspješni ljudi, bogataši s vilama i jahtama i onda mladi često postaju anksiozni po tom pitanju, jer ne znaju kako sada s kompetencijama koje imaju ili generalno s osjećajem osobne vrijednosti da postignu sve to u što kraćem periodu«, kazala je Čup.

Mogućnost besplatnog savjetovanja

S obzirom na financijske mogućnosti studenata i mladih uopće, koji često nemaju novaca za odlazak

na terapiju/savjetovanje ističemo nekoliko novosadskih psiholoških centara koji pružaju usluge savjetovaništa besplatno. Jedan od njih je Ženski SOS centar koji pruža mogućnost deset besplatnih susreta. Za interesirani se mogu javiti preko njihove istoimene facebook stranice ili pozivom na broj 021/422-740. Novosadski humanitarni centar (NSHC) je mjesto gdje mladi također mogu dobiti besplatne usluge psihološkog savjetovanja, psihoterapije i emotivne podrške. Razgovore s psihologom u NSHC je moguće zakazati na telefon 063/694-677 ili putem e-mail adrese: savetovaliste.nshc@gmail.com. Besplatno savjetovanje je moguće i kod psihologa u Zavodu za zdravstvenu zaštitu studenata koji se nalazi u Studentskom gradu. Osim individualnih savjetovanja, od pomoći mogu biti i radionice, predavanja, vježbe

7

SOS Ženski Centar

Centar za podršku ženama sa
iskustvom nasilja

.....

SOS telefon 17-21h 021/422-740
Mejl konsultacije: soskonsultacije@gmail.com
Besplatno psihološko savetovanje
Savetovalište za mlade

koje organiziraju spomenute novosadske organizacije, ali i mnogi drugi poput Centra za proizvodnju znanja i vještina, Centra za rast i razvoj ljudskog potencijala *UBUNTU*, Centra za podršku ranom razvoju i obiteljskim odnosima *Harmonija* i drugi. Na njihovim stranicama na društvenim mrežama mogu se pronaći informacije o radionicama i besplatnim uslugama koje organiziraju kako bi omladina u Novom Sadu brinula o svom mentalnom zdravlju i samim tim postala sretnija, zadovoljnija i mirnija.

Tekst: Kristina Ivković Ivandekić

Foto: facebook, pixabay

Zabava uz tamburaše i DJ-a

Tradicionalna pokladna manifestacija mladih iz zajednice vojvođanskih Hrvata, *Prelo mladeži*, održano je i ove godine u Subotici, 15. veljače u Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo*. Manifestacija je okupila blizu 200 mladih iz mnogih vojvođanskih mjesta. Nitko s prela nije otišao ravnodušan, do »fajronta« koji je bio u pola tri izjutra mladi su se na pristojan i primjeren način družili i zabavljali. Reakcije gostiju su pozitivne uz komentare: »nadam se da će biti još ovakvih događanja« ili »ovo je jedno od najboljih prela na kojima sam bio«.

Gosti su se zabavljali uz tamburaše te DJ-a, kao spoj tradicionalnog i suvremenog. Ansambl *Akord*, koji je sačinjen od mladih momaka, srednjoškolaca, prvi je nastupio s blokom pjesama za doček gostiju. Zamijenile su ih potom starije kolege, ansambl *Ruže* koji su odsvirali za svakoga po nešto, od zabavne glazbe do tradicijskih kola. Nakon ponoći

nastupio je DJ i na taj način obuhvaćeni su svi glazbeni ukusi.

Prelo je organizirala Udruga mladeži *Hrvatski majur*. Jedan od organizatora **Marin Piu-ković** kaže da ih raduje prisutnost mladih iz različitih mjesta u Vojvodini a vesela atmosfera i pozitivni dojmovi motivacija su im za daljnje djelovanje.

»Velika dvorana HKC-a 'Bunjevačko kolo' bila je bogata mladim ljudima okupljenim oko ovog lijepog pokladnog običaja. Prisutni su bili mladi Hrvati iz mnogih mjesta Vojvodine koji su očitovali zajedništvo. Pokazali smo da nas ima i da se možemo okupiti, tu nećemo stati s organiziranjem sadržaja koje mladi žele. Veselo i pozitivno ozračje i raspoložena omladina motivacija su nam za daljnje djelovanje«, kaže Marin Piu-ković.

Tekst i foto: A. Francišković

Elegija o svijetu

Ratovi, glad, smrt nevinih, neprikladni uvjeti za život, uništavanje šuma i prirode... Sve su to razlozi koji svijet čine tragičnim mjestom.

Nedavno, tijekom ljetnih praznika bila sam dio kršćanskog okupljanja u Italiji. Pored toga što sam upoznala mnogo ljudi, upoznala sam se i s pokretom *Nula gladi*. Njegovi predstavnici govorili su nam kako sitnice mogu napraviti razliku u svijetu te koliko se hrane baci na godišnjoj razini. Tada sam počela razmišljati o onoj tipičnoj rečenici da je svijet nepravedan. Nikad se prije nisam u nju udubila, vjerojatno zato što nisam išla dalje od svojih problema i problema vrlo uskog kruga ljudi oko mene. Ljudima je danas tragično slomiti nokat ili možda

ne dobiti što žele, dok drugi ljudi diljem svijeta imaju daleko ozbiljnije probleme. Jedni izgube naušnicu i plaču, dok drugi gube život, iz dana u dan, zbog neprikladnih uvjeta, a to je istinska tragedija. Nisam o svemu tome mnogo razmišljala, ali sam shvatila koliko mi ne cijenimo što imamo krov nad glavom, topli dom vodu i hranu. Kao maloj, kad nisam htjela jesti što mama skuha, ona bi mi govorila da ne bih trebala biti toliko izbirljiva jer djeca u Africi nemaju što jesti. Tada nisam shvatila što mi poručuje, ali sad kad sam donekle odrasla, shvaćam koliko bi nekome značio onaj komad kruha koji se svakodnevno nađe u mojoj ruci. Pored toga što su mi osigurani hrana i dobri životni uvjeti, i rat sam vidjela samo u filmovima. Druga djeca vidjela su ga vlastitim očima. Dok ja gledam zelene lijepe livade pokrivene zelenom travom, ona vide puške u zraku, strah u očima ljudi i borbu za goli život. Ratovi donose smrt mnogim ne-

vinim ljudima, koji su živjeli časno, s nadom i željom za dobrom budućnosti. Sve su se te nade izgubile zajedno s posljednjim dahom, tragičnom smrću... Sve dok sam živa neće mi biti jasno kako ljudi mogu biti toliko bez srca da ubijaju i započinju ratove.

10

Osim toga, ljudi uništavaju i prirodu. Pale šume, zagađuju okoliš, a da se ne zapitaju je li to loše. Tragičnost svijeta ogleda se u ljudskom ponašanju. Ljudima nije stalo do drugih i ne gledaju dalje od sebe, ne mare za okoliš i prirodu. Pitanje koje mi ponekad padne na um jest: ima li nade za dobro ovog svijeta? Još nisam došla do korektnog odgovora. Voljela bih reći da ima nade za sve i da se svaki problem može riješiti, ali s današnjim stanjem svijesti to mi se ne čini izglednim.

Kao što sam spomenula, male stvari donose promjenu. Ako ne žele svi, barem se pojedinci mogu na svoj način potruditi i poboljšati svijet. Tragično je i što nema sloge, ali uvijek treba nastojati. Možda tako jednom dođemo do cilja.

Sara Vuković, 2. f, Gimnazija Svetozar Marković, Subotica

Svitanje

Noć je. Opet se budim preznojen. Brišem hladne kapljice po cijeloj glavi pokušavajući doći do daha. Ponovo sam sanjao tu presudnu noć, noć kada je moja sloboda postala prošlost i iluzija. Budućnosti kao da nema. Od toga dana moj se život svodi na čekanje.

Zatvaram oči. Vraćam se u prošlost. Pored mene je ona. Gleda me svojim krupnim sivim očima uokvirenima sivim trepavicama.

Duga kosa kovrča joj se na povjetarcu dok sjedimo zagrljeni, zureći u nemirno more. Nemirno kao moja savjest. Nisam joj sve rekao. Bojao sam se njene osude. Što ako me više nikada ne pogleda istim očima? Što ako mi i ona okrene leđa? Ne bih to podnio. Ona još uvijek misli da je to obična pljačka. Da su inspektori potplaćeni i da je događaj zataškan. Dijelom i je tako. Ali kad moj ujak siđe s položaja, tko zna što će biti sa mnom. Pokrenut će se istraga o ubojstvu četrdesetpetogodišnjaka. O tome je bruji cijeli Beograd danima. A ja sam taj koji stoji iza tog ubojstva.

Sve je išlo po planu. Banka je uspješno opljačkana, kamere ništa nisu zabilježile. Trčimo. Onda se pojavljuje on, čuvar banke. Naleće na mene i pokušava mi skinuti fantomku. Zgrabio je pištolj oko pojasa, a ja nož. Nisam imao izbora, morao sam biti brz. Birajući između žrtve i ubojice, izabrao sam ulogu ubojice. Zabio sam »leptir« svom snagom u njegovo tijelo; prvi put, drugi put... sedmi put. Pobjegao sam. Trebao sam skloniti to tijelo. I počistiti krv. Vodio bi se kao nestala osoba.

Sada me svake noći progoni njegovo bespomoćno lice popraćeno jezivim vriskom. Čuju se sirene, ali mi smo već u bijegu, a dokazi uklonjeni. Osim tijela. Otad sam živio u strahu. Nije vrijedilo tog novca, ali dug je morao biti vraćen. Tko može zaraditi milijun eura za noć?

Opet biram između života i smrti. Neizvjesnost je trajala pune dvije godine. Onda su me uhitili. Saznala je sve. Ali bila je uz mene, razumjela je. Izdržavam petogodišnju kaznu. Ostalo je samo šest mjeseci.

Povratio sam se u sadašnjost kada sam čuo zapovjednika. Svanulo je. Uskoro je vrijeme za posjete. Ona dolazi, jedina svijetla točka. Ona će mi dati nadu, uvjeriti me da budućnost postoji.

Mia Dulić, 4. f, Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica

Što je tvoj cvijet?

Što je ono što povezuje svaki trenutak u našim životima, što nas čini onakvima kakvi jesmo? Što biste prvo pomislili kad bih rekla da to nešto postoji, te da je neuništvo, ali ipak prolazno?

Prije nekoliko godina pronašla sam neobično pismo sasvim nepoznate osobe. U njemu je pisalo upravo ono nezamislivo: bila je to priča o prolaznom, a neuništivom. Netko je napisao da svatko od nas ima svoj

cvijet u najvećem i neopisivo lijepom vrtu. Rečeno je da je moj zadatak, kao i vaš, da svoj cvijet održavam, njegujem ga i brinem o njemu kao o kakvom malenom djetetu. Tada mi je to sve bilo toliko smiješno da nisam povjerovala ni na sekundu. Nisam razumjela pravi smisao pisma.

Poslije nekoliko dana promišljanja prepričala sam majci sadržaj pisma. Nasmiješila se i rekla mi kako je ono pisano u prenesenom značenju i da se zbog toga može tumačiti na više načina. Svoje tumačenje moram pronaći sama. Ona svoj cvijet vidi kao sreću, smatra da će, dok brine o njoj, biti stalno uz nas. Jedna stara baka misli da njen cvijet poznaje samo tugu. Mladi doktor rekao je da cvijet mora biti lijek koji će spasiti čovječanstvo, mehaničar tvrdi da je to onaj dio koji on mora sam napraviti jer se više nigdje ne proizvodi. Dječčić kaže da je to sigurno velika crvena ruža, nalik onoj koju je poklonio svojoj majci kad je dobio sestru. Djed kaže da je to njegova žena koja ga čeka u rajskom vrtu. Značenja je mnogo, pa sam nastavila potragu za drugačijim, možda i boljim.

Nijedno mi se od njih, međutim, nije činilo kao pravi odgovor. Što sad? Je li ijedno od tih značenja uopće krivo? Poslušala sam majku: vratila sam pismo na staro mjesto i pustila vrijeme da mi pokaže odgovor.

Godine su prolazile, moji pogledi na svijet promijenili su se. Sad razumijem da je svaki cvijet nečiji cilj. Svatko vidi vrt i cvijeće, a i sam život na drugačiji način. Pri svakom ispunjenju cilja moj cvijet se mijenja, promijeni boju, naraste, dobije još poneku laticu ili je izgubi. Jednom će s tim promjenama prestati, ostat će kakva jest kad ispunim najveće želje, a dotad ćemo rasti skupa.

Pismo još stoji na istoj polici, u istoj knjizi, među istim stranicama. Znam da je prošlo kroz ruke mnogih i svi su pronašli svoj odgovor, poslije prvog čitanja ili pak nekoliko godina. Jeste li vi pronašli svoj cvijet?

Anđela Matin, 4. f, Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica

A portrait of Camila Cabello against a teal background. She is wearing a black, high-necked, long-sleeved top with a sheer, sequined panel on the chest. Her long, dark hair is styled down, and she is wearing pearl earrings. She has a joyful expression with her mouth open in a smile and her right arm raised high. The text 'Camila Cabello' is overlaid in the bottom left corner.

Camila
Cabello

PROZOR U SVIJET

O d kolijevke pa do »prid raku« (odnosno, do pred grob) naša spoznaja svijeta dolazi preko naših osjetila. Kako sv. **Toma Akvinski** piše: »Ništa nije u intelektu što nije prethodno u osjetilima«. Preko naših osjetila vidimo, čujemo, osjećamo sve oko nas... No, usporedbe radi, zadržimo se malo na osjetilu vida. Na primjer, zamislimo prozor.

Običan stakleni, kockast ili okrugao, kako vas je volja, onakav kakav imate doma. Odmah napominjem da će u tekstu biti malo fizike, no bez brige, ništa strašno, ne dajte se zaplašiti. Staklo propušta vidljivu svjetlost. U našoj usporedbi, neka je to svjetlo koje ulazi u sobu informacije koje primamo iz svijeta oko nas.

Jutro

Jutro je početak. Početak dana, života, događanja, pa neka je onda i u našoj usporedbi upravo to. Ujutro, svjetlost nas zove na buđenje i označava nam početak dana. Ono donosi prve zrake oku tako ugodne. Mi ljudi često žudimo za njim – na početku želimo znati sve. Sve oko nas, sve o nekoj temi koja nas zanima. I to je ljudski. Spuštamo gard i često dopuštamo tim prvim zrakama da idu direktno na nas, da nas razbude. Neka ove prve zrake budu naše prve spoznaje koje smo kao djeca upijali.

Dan

Ljeto je, i sunce je visoko. Podne. Sada priča okreće notu – od onih prvih jutarnjih zraka sunca imamo samo sjećanje, a oči moramo zaštititi od štetnog utjecaja ovih užeglih valova. Ako s nečim možemo usporediti ovo stanje, to je svakako današnja situacija: na radiju se izmjenjuje glazba s vijestima, na TV-u pregršt programa, a na prijestolju visoko sultan sa svom svojom svitom: društvene mreže, internet komunikacija, aplikacije i digitalizacija. Na ulicama hodaš uz, ispod i po reklamama. Teško da imamo danas koji dio života slobodan od svijeta. Kada bismo sada uzeli jednu prizmu i namjestili je tako da snop svjetla prolazi kroz nju, kao na albumu *Pink Floyd*a, što bismo vidjeli da se krije iza tog svjetla kad se ono razloži na svoje komponente? Konzumerizam, ispraznost, lažne informacije, nebitne informacije, agendu... ima li dobrog u tome? Lezi na plažu, osunčaj se i poprimi boju. Pocrnjat ćeš za kratko vrijeme, i nema ništa lošeg

osunčati se, znati što se događa oko tebe. Nastavi se sunčati, dobit ćeš opekline, a ako budeš uporan, možeš zaraditi i puno više. Što nam dakle treba? Škure. Ili žaluzine. Što god će priječiti da previše svjetla ulazi u našu sobicu. Dovoljno nam je toliko da možemo funkcionirati.

Večer

A onda, »u predvečerje, iznenada« kako kaže **Cesarić**, iza oblaka tone sunce. Ima li jasnije poruke? Sve što svijet nudi tone kako i uzlazi, i jedno je sigurno – tko ovisi samo o prolaznom svjetlu, navečer ostaje u mraku. To je tužna realnost onih koji ovise samo o materijalnom. Koji je mudar? Onaj koji svjetlo čuva unutar. Zar to nije jednostavno? I suviše je priprosta usporedba tog svjetla kao obične lampe, ali dovoljno dobra. Makar jutro još nije svanulo, ti imaš pokriće. Ma kakvo sunce užarilo vani, ako mu i ne daš prolaz, ti imaš svjetlo. To svjetlo predstavlja vjeru.

Dragi prijatelji i kolege u mladosti, mi smo sada na izmaku jutra i ulazimo u podne. Kako vrijedi za vas, tako vrijedi i za mene: od velike zasićenosti informacijama i novostima gubimo volju za onim dužnostima koje su manje zanimljivije ali obvezne. Siguran sam da znate na što mislim. Kakve veze vjera ima s tim? Osim što nam pruža to svjetlo u noćima, utočište u jeku podneva i pripremu za jutarnje svjetlo, također bi nas trebala poticati uvijek na dobro. Jer tko može vjerovati i opet ne činiti ništa povodom toga? Samo onaj koji vjeruje u ispraznosti.

Ivan Čavrgov

Mladost našeg preporoditelja

Ambrozije Boza Šarčević je bio jedan od sudionika preporodnog pokreta bunjevačkih Hrvata, kojeg je pokrenuo kalački kanonik i rodoljub **Ivan Antunović** 1870. godine. Uskoro, tridesetog ožujka bit će navršeno 200 godina od Šarčevićeva rođenja; rođen je 1820. u Subotici u siromašnoj zemljoradničkoj obitelji. U djetinjstvu je živio u gradu sa svojim roditeljima i bratom Martinom.

Prema pisanju subotičkog publicista **Jose Šokčića**, Boza je bio nestašan dječak ali dobra srca. Već u ranoj mladosti isticao se bistrim umom. Osnovnu školu svršio je u Subotici. Nakon toga, pohađa latinsku gimnaziju od 1830. do 1836. U 11 godini ostao je bez oca. Kao dobar učenik upisao je filozofiju u Budimpešti, koju je također završio s odličnim uspjehom. Nakon toga, upisao je pravo u Velikom Varadinu (Oradea, Rumunjska) 1839. godine, zatim u Pečuhu, a 1842. je diplomirao na pravnom fakultetu u Budimpešti.

Karijera stenografa

Za vrijeme svojih studija Boza je naučio stenografiju (brzopis), koja je u to vrijeme bila novina za omladinu u Ugarskoj. Stenografiju je učio kod prvog ugarskog parlamentarnog stenografa **Hajnika**, koji je podigao prvu parlamentarnu stenografsku generaciju u Ugarskoj. Zahvaljujući svom poznavanju stenografije Boza je mogao zabilježiti sva predavanja svojih profesora. Marljivo se spremio za ispite koje je položio u školskoj 1841/42. godini. Odmah nakon toga položio je i pravničku zakletvu.

U Suboticu se vratio 1842. godine. Imao je namjeru otvoriti odvjetničku pisarnu ili da sa svojim bratom Martinom otvori odvjetnički ured. Umjesto toga, odlučio se na nešto drugo. Postao je stenograf na Dijeti (Skupštini) u Klužu. Bio je podesan za taj posao, jer je osim materinjeg jezika i mađarskog govorio još i latinski, francuski i njemački. Boza je u Klužu boravio skoro godinu dana (1842.-1843.). Tu se upoznao sa svojim budućim tastom **Đurom Vojnićem Tunićem**, koji se oženio u Transilvaniji s **Marijom Erdelji**. Boza se upoznao s njegovom kćerkom, Anom, pa se između mladih razvila žarka ljubav.

Stenografski posao je odveo mladog Bozu i u Bratislavu. Ondje je Boza boravio 1843. i 1844. i proširio krug svojih

novih poznanika. U tim godinama odlazili su na sabor u Bratislavu i hrvatski poslanici, prvaci ilirskog pokreta **Ivan Kukuljević Sakcinski** i drugi, koji su vodili veliku bitku u ugarskom saboru za ravnopravnost hrvatskog jezika. Prema Šokčiću, »ilirizam je zapalio sveti plamen i u duši mladog subotičkog Bunjevca, ali velika ljubav prema Ani Vojnić Tunić, koja je završavala svoje školovanje stavila je u pozadinu sve druge osjećaje«.

Povratak i ženidba

Nakon službe u Bratislavi, Boza se vratio u Suboticu.

»Povratkom u Suboticu postao je u neku ruku centralna ličnost kojoj su se obraćali ljudi za protekciju, da se koriste njegovim poznanstvom i vezama. Smatrali su ga u neku ruku narodnim poslanikom. On, međutim, nije nikada izgubio svoju ravnotežu. Bio je prijazan prema svakom, demokrata u plemenitom smislu i nije nikada zaboravio svoje porijeklo, ni nacionalno, ni socijalno. Ali sada imao je pred svojim očima olan i prijatnu čežnju: da se oženi s ljubljenom Anom«, piše Šokčić.

Boza i Ana su se vjenčali 29. rujna 1845. godine u Subotici. U matičnoj knjizi pod red. brojem 18 rk. župe sv. Jurja i gornjim datumom nalazimo na mađarskom jeziku upisano sljedeće: Ambrozije Šarčević sin. pok. Tome i Agate N. st. u župi Terezije star 26 godina, advokat, i Ana Vojnić Tunić kći Đure i Marije Erdelji, stara 20 godina iz Györgyvárada, vjenčani. Vjenčanje je izvršio župnik Đuro Dubičanac.

Inače, kao kulturni velikan, Boza je u Subotici dobio i svoju bistu koja se danas nalazi u parku pokraj Željezničkog kolodvora. Bista je rad poznatoga kipara **Ivana Meštrovića**.

(prema neobjavljenom spisu Jose Šokčića priredio Vladimir Nimčević)

NA PUTU DO UMJETNIKA

16

U HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici od jesenas radi Škola slikanja. Po riječima voditelja škole, slikara **Kristijana Sekulića**, u školi trenutno ima 12 polaznika osnovnoškolske dobi.

Svi do jednoga rekli su kako su za ovo kratko vrijeme puno naučili, napredovali i kako sada drugačije gledaju na crteže, slike i općenito na umjetnost.

»Cilj mi je iz djece izvući najbolje što je moguće. Želim njihov talent izoštriti i pripremiti ih i usmjeriti za život, bilo da jednoga dana budu slikari, dizajneri, modni kreatori, arhitekta, ilustratori... Želja mi je napraviti ekipu dobrih hrvatskih umjetnika Vojvodine, koji će nastaviti tamo gdje mi budemo stali«, kaže Sekulić.

»Radimo po američkom programu s licencom koju sam dobio u Los Angelesu i način rada je potpuno drugačiji od ovoga ovdje. Djeca su sama svjesna koliko su uznapredovala u ova prethodna tri mjeseca. Cilj je pripremiti ih da idu pet godina unaprijed sa svojim radovima. Da budu zreliji, zrelijeg pristupa, jasno definirani i da znaju što hoće.«

Iako, po riječima Sekulića, uvjeti za rad nisu sjajni, rezultati i rad djece jesu. Sa svakim djetetom se radi po-naosob, s obzirom na to da nisu sva djeca talentirana za sve tehnike i načine slikanja.

»Već sada se vidi tko je za što talentiran. Ovaj program to i predviđa, osnovne stvari i tehnike prolazimo svi skupa, a onda se vremenom kristalizira tko je u čemu bolji«, kaže Sekulić.

Matej Katić

Tamara Karišik

Školu slikanja polazi i par »starijih« polaznika. Jedan od njih je **Matej Katić**, učenik 8. razreda u OŠ *Sveti Sava* u Subotici.

»Jako sam zadovoljan, nastava je zanimljiva, puno sam napredovao. Učili smo razne tehnike, s bojama, pastelom, ugljem, ali mi je definitivno strip najdraži. Društvo je dobro, mislim da dobro funkcioniramo. Preporučujem i drugima da se uključe ako su u prilici«, kaže Matej.

Polaznica je i **Tamara Karišik**, učenica 8. razreda u OŠ *Jovan Jovanović Zmaj*.

»Za sekciju sam čula preko mamine drugarice i jako sam zadovoljna. Posebno mi je zanimljivo što smo učili raditi modele tijela i sjenčenje. To mi puno pomaže u radu. Preporučila bih i drugim mladima da dođu,

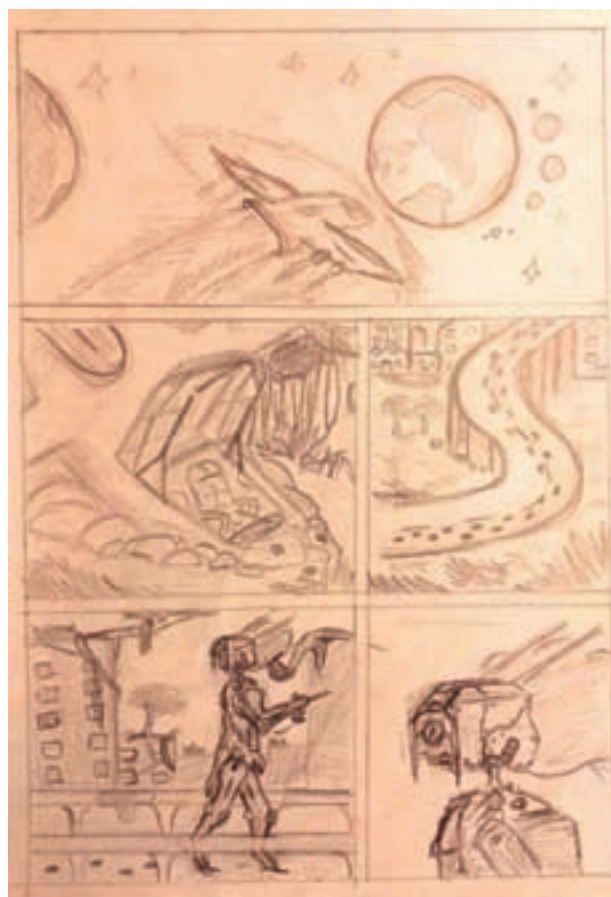
atmosfera je dobra, puno radimo, nastavnik je dobar, te svi imamo priliku razvijati svoje likovne vještine i sklonosti. Također, i društvo je dobro«, kaže Tamara.

Inače, svi zainteresirani koji se žele pridružiti Školi slikanja mogu se javiti radnim danom u ured HKC-a *Bunjevačkog kola* ili izravno voditelju subotom od 11 do 14 sati u prostorijama Centra.

K. U.

Radovi - Matej Katić

PANIKA se ŠIRI planetom

Strah od koronavirusa širi se planetom. U Kini su čitavi gradovi izolirani, bolnice ogromnih kapaciteta grade se ni iz čega za 10 dana, okolne države obustavljaju željeznički i cestovni promet s najmnogoljudnijom državom na svijetu, mnoge zabranjuju ulazak stranim državljanima koji su boravili u Kini a svoje državljane stavljaju u karantenu, udaljenije zemlje zabranjuju slijetanje zrakoplova. Panika je sve očitija i to ne samo među stanovništvom nego i u vladama. Potresne scene ljudi koji se samo sruše na ulici dodatno podgrijavaju zastrašenost.

S druge strane, dobar dio čovječanstva ophrvan je svojim brigama i globalnu opasnost ne osjeća kao svoju sve dok virus ne dahne i za našim vratom. U Beogradu, Novom Sadu i Subotici, gradovima u kojima su turisti iz Kine najčešći gosti, u prosincu i siječnju je bilo više stotina posjetitelja upravo iz provincije Hubei iz kojeg je potekao virus od kojeg je do sada umrlo više stotina ljudi.

Ima li razloga za paniku ili je dovoljan samo oprez?

Hod po nepoznatom

Koronavirus u većini slučajeva uzrokuje infekcije gornjih respiratornih puteva (prehlade, upale nosa, ždrijela, sinusa) i gastrointestinalne tegobe (dijareja, povraćanje, mučnina). Mogu, međutim, uzrokovati i infekcije donjih respiratornih puteva (upala pluća, bronhitis).

Javlja se kao blaga bolest s tipičnim simptomima za prehladu kao što su curenje iz nosa, zapušenost, kašalj, suho grlo, bolovi u grlu, mišićima i glavi, zatim kao blaga upala pluća s kašljem i ubrzanim disanjem, ali se pojačava i prerasta u ozbiljnu upalu pluća. Treba obratiti pažnju i na usporen ili ubrzan rad srca – ispod 50 ili iznad 100 otkucaja u minuti, a kod djece se javljaju i visoke temperature, letargija, pospanost, dehidriranost.

Kod svih simptoma treba biti oprezan i zatražiti savjet liječnika.

Do sredine veljače od koronavirusa je umrlo oko 2.000 ljudi, mahom u Kini. Svjetska zdravstvena organizacija je proglasila izvanrednu situaciju zbog koronavirusa na globalnoj razini.

Temeljem prvih iskustava zaključeno je da su svi pacijenti zaprimljeni u bolnice imali upalu pluća, većina ih je imala groznicu, kašljale su, otežano disale, jedan manji broj je imao bol u mišićima, zatim poremećaj pažnje, neki su imali glavobolju a neki upalu grla. Dakle, koronavirus obuhvaća sve simptome drugih virusnih oboljenja, pa je na liječnicima ozbiljan hod po nepoznatom terenu.

Teorije zavjere

Prva dva pacijenta koja su preminula bila su naizgled zdrava, ali su bili dugogodišnji pušači što im je oslabilo pluća. Do sada je postotak smrtnosti 10 posto, što je iznimno visoko a može biti i daleko više jer je puno ljudi u bolnicama i postoji opasnost da i mnogi od njih podlegnu.

Smatra se da su životinje koje se prodaju na tržnici morske hrane u Wuhanu izvor zaraze. Izravan kontakt s tržnicom imalo je 50 posto pacijenata, gotovo svi su bili zaposleni na tržnici kao prodavači ili menadžeri, a samo 2 posto su bili kupci. Najčešća meta virusa su muškarci srednjih godina (67 posto), ali ni žene nisu zaštićene. Također se naglašava kako je većina oboljelih imala i druge bolesti koje su ih učinile osjetljivijim na virus, kao što je slabo srce ili oštećenje krvnih žila.

I ranijih je godina bilo virusa koji su se nekontrolirano širili zemaljskom kuglom poput SARS-a, MERS-a, ptičjeg virusa, svinjskog virusa ili ludih krava, ali se čini kako je ovaj posljednji najpodmukliji. I pored teorija zavjere koje su već uzele maha, znanost jedno glasno tvrdi kako će bolest staviti pod kontrolu.

Tomislav Perušić

PRIRODNO, prirodno ...

Od kako smo ušli u ovu 2020. godinu, u svijetu mode na svakom koraku se može čuti »prirodno«, »prirodna ljepota«, »manje je više«. Kad god je u pitanju visoka moda, ekstravagantna moda, moda na pisti... uvijek se tu podrazumijeva teška šminka i kontroverzna odjeća. Međutim, kako mi se čini, ove ćemo godine na pistama gledati samo »pretjeranu« odjeću ali ne i šminku. Akcent je na lijepom tenu, lijepim blagim konturama i naglašavanju lijepih dijelova lica i nemijenjanju postojećih crta. Čak su neke influencerice započele trend vađenja implanta iz usana, jer je to sada već prevladano u ovoj godini. Preduge ekstenzije kose također su nepozvane u ovu godinu i ostaju za nama. Nokti na rukama i nogama uredni i kratki, te je jedna boja sasvim dovoljna i bez raznih ukrasa. Uglavnom, svedenost i prirodnost prije svega. Rijetko pišem na temu šminke i njege lica i tijela, ali prosto se ne može sada izbjeći kada je toliki akcent na tome ove godine, a tek smo u drugom mjesecu. Svijet mode, plastične kirurgije i umjetnost šminkanja je izgleda došao do razine kada se nema više što novo izmisliti ili uvesti među ljude. Došlo je do prezasićenja, te je vrijeme da se krene ispočetka. Započinjemo novi ciklus. Ali ipak ovo sve što pričam je vezano samo za izgled djevojaka u smislu njegovanja svoje kože lica, kose i noktiju i tijela uopće gdje se stavlja naglasak na zdravu prehranu, redovne treninge i pravilnu njegu i higijenu a sve ima za cilj lijep izgled, zdravlje i dobar osjećaj i samopouzdanje koje svaka osoba ima kada prakticira sve ovo u svakodnevnom životu. Lako je ovo napisati, teško je početi, ali kada se upoznate s benefitima koje takav život nosi, opet izgleda lako i vrijedno odricanja, koje više i ne gledamo zapravo kao odricanje. Što se tiče odijevanja, ovdje još nismo došli do kraja nekog ciklusa nego se još uvijek penjemo i imamo dosta novih stvari koje svjetske influencerice izbacuju svakodnevno. Mislim da je svima već dosadila ova zimska moda, te ću se u narednim brojevima pozabaviti temama vezanim za proljeće i ljeto koje nam predstoji, te da znate u kom pravcu da se orijentirate kad se budete spremali za najljepše doba u godini (bar po meni).

Milijana Nimčević

ROVINJ – ISTARSKI DRACULJ

20

Sa svojom dugom jadranskom obalom i divnim otocima, Hrvatska predstavlja savršeno mjesto za odmor i omiljenu destinaciju velikog broja ljudi iz čitavog svijeta. Imala sam tu sreću da proputujem velik dio Hrvatske, ali me Istra svaki put općini. Njena povijest, plaže, uske ulice od bijelog kamena, dobra kuhinja i ugodni ljudi tjeraju me da joj se uvijek vraćam, posebno u gradić za koji me vezuje tolika uspomena – Rovinj.

Rovinj je pravi mediteranski grad – mali je, s bezbroj uskih ulica, i kućama i stanovima na nekoliko katova s tamno zelenim šalukatrama i lavandom koja raste u svakom kutu. Naravno, ni ovaj grad ne zaobilaze veliki hoteli, graditeljski pothvati i komercijalnost, ali čini se da ne oduzimaju šarm istarskom dragulju.

Stari grad

Stari grad Rovinja je kao s neke razglednice. Centralni dio staroga grada zauzima crkva svete Eufemije, koja se nalazi na uzvišenju iznad grada. Ova barokna bazilika u venecijanskom stilu datira iz 18. stoljeća, izgrađena je na ostacima stare crkve. U crkvi se nalazi i sarkofag mučenice sv. Eufemije koji u grad stiže u devetom stoljeću. Sa zvonika crkve pruža se

divan pogled na Rovinj, Istru, Jadran, otoke i Italiju. Ispod crkve, na obali, nalaze se stjenovite, prirodne plaže koje posebno u suton izgledaju očaravajuće. Iako Rovinj ima nekoliko divnih plaža, meni je ova najljepša.

S uzvišenja na kojoj je crkva možete se spustiti ka gradu na lijevo i na desno. Ukoliko idete desno, prolazite pored nekoliko restorana i barova koji se nalaze na stijenama u koje udaraju valovi i savršeni su za večernji izlazak. S lijeve strane, ulice se sastoje od malih lokalnih radnji i stanova u kojima stanovnici provode ljetu ili ih iznajmljuju turistima. Oba puta vode vas do glavne ulice Carrere. Ova ulica je široka i dugačka, a s obje strane nalaze se zgrade, na nekoliko katova, u tradicionalnom mediteranskom stilu. Na višim katovima su stanovi, dok su u prizemlju radnje. Mnoge prodaju lokalne proizvode, poput maslinovog ulja, sira, lavande... Zanimljivo je da zimi voda nadodje nakon bure i Carrera umije biti poplavljena. Tijekom šetnje glavnom rovinjskom ulicom ne zaboravite zaviriti u male sporedne ulice. Većina njih krije najbolje sladolede i bašte. Još jedna divna stvar jeste da ste u Rovinju gotovo uvijek izgubljeni, ali lako možete pronaći pravi put – ukoliko skrenete s puta, greškom, moguće da ćete završiti u čorsokaku ili nečijem vrtu, ali to nije problem, jer sve ulice koje vode na gore

21

vode vas ka crkvi, a one koje idu na dolje ka Carreri. Opustite se i uživajte u lutanju!

Otoci i glazba

Iako je Rovinj mali grad, tijekom ljeta ima mnogo stvari koje možete posjetiti. Imaju svoj muzej u kom

se izlažu djela i priređuju izložbe. Ili možete otploviti malo izvan grada. Rovinj okružuje nekoliko otoka, koje svakodnevno možete posjetiti jer brodovi polaze gotovo svakog sata. Iz luke polaze brodovi i za Veneciju, a nije daleko ni Trst.

Međutim, ljeti je Rovinj prava turistička atrakcija za sve koje vole muziku. Grad je pun uličnih svirača iz čitavog svijeta koji izvode muziku svih žanrova. Također, organizira se veliki broj koncerata, a sve to vodi *Rovinjskoj noći*, najvećem ljetnom događaju. Svake godine krajem kolovoza tijekom nekoliko dana na glavnom trgu organiziraju se koncerti poznatih hrvatskih pjevača, a sve se završava velikim vatrometom.

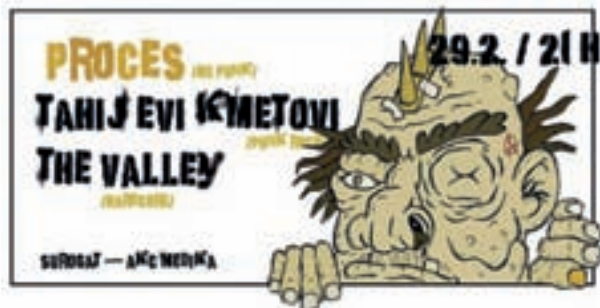
Rovinj živi ljeti. Ima mnogo ljudi iz čitavog svijeta i nekada se čini da je gužva pretjerana, ali ovom gradu to daje posebni šarm. Stoga u Rovinju možete sresti poznate iz svog rodnog mjesta, ljude s drugog kraja svijeta ili nekog potpuno neočekivanog. Takav je Rovinj – lutate, a niste izgubljeni, događaju vam se lijepe stvari.

Andrea I. Darabašić

Proces u Zagrebu

Legendarni subotički hc punk bend Proces, koji djeluje još od 80-ih godina prošlog stoljeća,

skupa s nešto novijim snagama iz istog grada, bendom The Valley, te punk rock Tahijevim Kmetovima iz Karlovca, nastupit će sutra (subota, 29. veljače) u Surogatu (Medika) u Zagrebu. Početak je u 21 sat.

Trobecove krušne peći u Novom Sadu

SKC Novi Sad, u suradnji s Dom B-612, organizira koncert hrvatske grupe Trobecove krušne peći, 8. ožujka u Domu B-612 s početkom u 20 sati. Trobecove krušne peći su avangardni post punk bend iz Zagreba, koji je izvorno djelovao tijekom 80-ih godina prošloga stoljeća. Radi se o grupi muzičara koji se bave analiziranjem zla i kroz umjetnost, kako kažu, djeluju protiv njega, smatrajući da

su kolektivni i individualni um ušli u stanje duhovnog negativizma.

Nina Badrić u NS

Poznata hrvatska pop pjevačica **Nina Badrić** održat će koncert 13. ožujka u Novom Sadu, u dvorani SPENS-a. Koncert je naslovljen *Ljubav za ljubav*. Dugogodišnja karijera, brojne nagrade i naslovnice, singlovi koji su vladali i vladaju radijskim top listama... sve to ide u prilog pjevačici, ali najviše sjajna i vjerna publika koja je do posljednjeg mjesta ispunjavala najveće koncertne dvorane. Publika može, kako se najavljuje, očekivati sve poznate pjesme iz Ninine diskografije. Početak je u 20 sati.

Parni valjak u NS

Zagrebački rock bend Parni Valjak u samoj završnici svoje velike turneje *Runda 44* održat će 3. travnja koncert u velikoj dvorani *Spensa* u Novom

Sadu. »Mi smo, po pričama kolega i posjetitelja, najbolji koncertni sastav, i to se mora opravdati. I danas energija pršti na sve strane, važno nam je da ne razočaramo ljude. Dolazimo s novim albumom, ali i s obaveznim štivom«, kaže pjevač benda **Aki Rahimovski**. Početak je u 20 sati.

PREPORUKA

Đutko

Svi koji su imali priliku slušati Svemirka na njihovoj prvoj turneji po Srbiji su sigurno upamtili njihovog ekscentričnog gitaristu – **Đutka**. Na primjer, na prvom koncertu u klubu *Crna kuća* u Novom Sadu, prvi na pozornici je bio upravo Đutko, vitlao je rukama i gitarom i odsvirao je improvizirani, distorzirani solo koji je bio uvod u nastup. U Subotici pak, na nastupu u *Skladištu*, bend je odsvirao cijelu prvu pjesmu i već počeo drugu kada se Đutko pojavio, čovjeka prije toga nisu mogli pronaći te su počeli bez njega. Zanimljiva figura. Inače, više nije u Svemirku, umjesto toga zaplovio je solo vodama i nedavno je objavio prvi album *Slušaj mala*. Vlastiti izraz pronalazi kombinirajući meke gitare i sintisajzere s etno zvucima i motivima, stvarajući pjesme vedrih i pitkih melodija s neočekivanim primjesama balkanskog folka, koje odišu humorom i samoironijom. Svoj pastoralni synthwave Đutko je krstio kao – agro pop. Izdajamo: *Terase, Prekasno, Ti i ja, To se neće dogoditi*.

I. Benčik

CLAZBA

Parazit

Parazit je južnokorejska drama o kojoj priča cijeli svijet. Naravno, za to je zaslužna činjenica da je film dobio ove godine četiri *Oscara* (među kojima za najbolji film i najbolju režiju). Redatelj filma je, po mnogima ingeniozni, **Bong Joon Ho**.

O čemu se u filmu radi? Četveročlana obitelj Ki-taeka je bliska, ali potpuno nezaposlena, pred njom je mračna budućnost. Sina Ki-wooa preporučuje njegov prijatelj, student na prestižnom sveučilištu, za dobro plaćeni posao podučavanja, te se nada da će tako imati redovite prihode. Sa svim očekivanjima svoje obitelji, Ki-woo odlazi u obiteljski dom na intervju. Stigavši u kuću gospodina Parka, vlasnika globalne IT tvrtke, Ki-woo susreće njegovu suprugu Yeon-kia, lijepu mladu damu. Ali nakon ovog prvog susreta između dviju obitelji, uslijediti će nezaustavljivi niz nezgoda.

Prije *Oscara*, film je nagrađen *Zlatnom palmom* na festivalu u Cannesu.

K. U.

FILM

Klara

Miro Gavran je suvremeni hrvatski pisac, čija su djela prevedena na preko trideset jezika. U svom romanu *Klara* pisac prati život jedne žene, od njenog najranijeg djetinjstva do njezine 34. godine. Gavran posjeduje jedinstveno umijeće da opiše i stvori nevjerovatne ženske likove, a njegovo poznavanje psihologije pridonosi književnoj vrijednosti ovoga djela, jer Gavran navodi čitatelje na razmišljanje. Tijekom romana saznajemo da Klara ima neobičnu sudbinu. Djevojka prolazi kroz brojne teške obiteljske i emotivne situacije, a Gavran ih opisuje s razumijevanjem i na uvjerljiv način. Radnja se pripovijeda u prvom licu te je unutarnji svijet junakinje isprepletan s onim što se zaista zbiva. Fabula nije komplicirana, ali Gavran u ovom romanu iznosi mudrosti koje nas navode na preispitivanje. Neki dijelovi romana služe više kao meditacija riječi. Miro Gavran seže duboko u intimni život i psihi žene, što je fascinantno.

A. I. Darabašić

KNJIGA

